

Міхно О. (2013) Педагог-творець: виставка до 125-річчя Антона Макаренка у Педагогічному музеї України. *Педагогічна газета*. Лютий (№ 2). С. 8.

Педагог-творець: виставка до 125-річчя Антона Макаренка у Педагогічному музеї України

Розкрито тематико-структурний план виставки. Акцентовано, що експонуються особисті речі педагога: набір ручок, малюнки, записні книжки, портсигар, попільничку, окуляри та ін.

Ключові слова. Антон Макаренко. виставка, Педагогічний музей України

Educator-creator: exhibition for the 125th anniversary of Anton Makarenko in the Pedagogical Museum of Ukraine

Thematic-structural plan of the exhibition is described. It is accentuated that the personal things of the teacher are displayed: a set of pens, drawings, notebooks, a cigarette case, an ashtray, glasses, and others.

Keywords. Anton Makarenko. Exhibition, Pedagogical Museum of Ukraine

**Я тисячу разів переконаний, що все живе і творче,
що є в нашій школі, - це дітище А.С. Макаренка
В.О. Сухомлинський**

6 березня 2013 р. у Київському міському будинку вчителя відбудеться урочисте засідання, організоване НАПН України з нагоди 125-річчя від дня народження А. Макаренка. У межах цього заходу Педагогічним музеєм України буде відкрито виставку «Педагог-творець», яка має на меті через предмети експозиції висвітлити унікальний експеримент А. Макаренка – педагогічну систему Дитячої трудової комуни ім. Ф.Е. Держинського.

Інноваційна концепція виставки ділить експозиційний простір на три частини. Перша з них – «Антон Макаренко – керівник комуни ім. Ф. Е. Держинського» – присвячена розвитку педагогічних поглядів А. Макаренка у період керівництва комуною (1928-1935). У вітрині розміщено фото педагога цього періоду, перші публікації про його педагогічний досвід (раритетний екземпляр «Учительской газеты» від 30 березня 1941 р., журнали «Комуністична освіта» (1941, №4), «Радянська школа» (1949, №2), книга першого біографа педагога Є. Мединського «А.С. Макаренко. Жизнь. Деятельность. Педагогическая система» (Москва, 1944). Також розміщено номер «Учительской газеты» за 12 вересня 1989 року зі статтею «Донос, или Почему закрыли коммуны им. Ф. Держинского», звідки довідуємося, що саме «популярний» у 30-х роках донос став причиною звільнення А. Макаренка з комуни.

Другу частину виставки – «Життя комуни ім. Ф.Е. Держинського у фотодокументах» – побудовано з використанням сучасних мультимедійних технологій: на екрані монітора відвідувачі зможуть побачити близько 20

оцифрованих фотографій, що висвітлюють діяльність комуні у чотирьох напрямках: організація виробничої праці вихованців, їхня навчальна діяльність, організація колективу, культурно-масова і оздоровча робота. Відомо, що завдяки А. Макаренку в комуні було створено чудовий духовий оркестр на 60 інструментів. Саме тому в контексті експозиції використано і звукове оформлення: радянські марші 20-30-х років минулого століття. Звук «оживляє» предмети, створюючи атмосферу минулого, дає додаткову інформацію до відеоряду.

Акцентною на виставці є третя частина – «Психологічна майстерність А. Макаренка» – , яку побудовано за принципом зіставлення психолого-педагогічних характеристик комунарів та інформації про життєві долі випускників комуні. А. Макаренко, надзвичайно точно характеризуючи своїх вихованців, дає не лише індивідуальний і неповторний портрет кожної особистості, але й прогнозує подальшу долю кожного, аж до професії. Точність прогнозів просто вражає. Видатний український тифлосурдопедагог І. Соколянський, який познайомився і заприятелював з А. С. Макаренком 1921 року в Києві, пізніше згадував: «Тонкість розуміння структури особистості вихованця не «взагалі», а в кожен даний момент була настільки разюча у А. С., що іноді на нетямущого спостерігача навівала якийсь забобон. Такі педагогічні здібності, таку педагогічну «інтуїцію» навряд чи кому вдасться спостерігати у педагогів нашої епохи ... У Макаренка цей дар провидіння структури особистості вихованця був виражений у такій мірі, як ні в кого». Інформацію про те, як склалося життя вихованців А.Макаренка, доповнено їхніми фотографіями та особистими документами. Також у розділі експонується книга з напрочуд промовистою назвою «Удивительный человецище». Це книга спогадів про А. Макаренка з дарчим підписом: «Республіканському Педагогічному музею України від вихованця комуні ім. Дзержинського Гапеева А.Ф. 21 березня 1985 р., м. Київ».

Виставку «Педагог-творець» організовано спільно з Педагогічно-меморіальним музеєм А.С. Макаренка (м. Кременчук Полтавської області). Завдяки директору музею Н. Кущенко учасники урочистостей з нагоди 125-річчя А.Макаренка та інші відвідувачі виставки матимуть рідкісну можливість побачити справжні раритети - особисті речі видатного педагога: набір ручок, малюнки, записні книжки, портсигар, попільничку, окуляри та ін.

Виставка працюватиме до середини квітня 2013 р.

**Олександр МІХНО,
Педагогічний музей НАПН України**